

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการจัดการแรงงานข้ามชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งในการเลือกกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) รวมทั้งสิ้น 18 คน ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องมาตรการการจัดระบบแรงงานต่างด้าวระดับจังหวัด และเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว ในการศึกษาครั้งนี้ จึงเลือกเก็บส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการสัมภาษณ์บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1.1 จัดหางานจังหวัดตาก จำนวน 1 คน

1.2 นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ

การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว

จำนวน 1 คน

1.3 เจ้าหน้าที่ทหาร

จำนวน 1 คน

1.4 เจ้าหน้าที่ตำรวจ

จำนวน 1 คน

1.5 เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

จำนวน 1 คน

1.6 อดีตหอการค้าจังหวัดตาก

จำนวน 1 คน

- 1.7 นายกเทศบาลนครแม่สอดหรือรองนายกเทศบาลนครแม่สอด
และปลัดเทศบาลนครแม่สอด จำนวน 2 คน
2. กลุ่มผู้ประกอบการ ที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในตำบล
เป้าหมายจำนวน 10 คน
- 2.1 ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวในตำบลแม่ตาว จำนวน 2 คน
- 2.2 ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวในตำบลแม่สอด จำนวน 2 คน
- 2.3 ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวในตำบลแม่ปะ จำนวน 2 คน
- 2.4 ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวในตำบลท่าสายลวด จำนวน 2 คน
- 2.5 ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวในตำบลพระธาตุผาแดง จำนวน 2 คน
3. กลุ่มองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพของงานวิจัยครั้งนี้ คือ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) สัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกต (Observation)

1. การวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การทบทวนวรรณกรรมและการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติมาสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) (สุภางค์ จันทวานิช, 2554, หน้า 47) เป็นการพูดคุย สนทนาเหมือนกับการพูดคุยสนทนาในชีวิตประจำวัน โดยผู้ถูกให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุดและเป็นไปตามแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างไว้ (Interview Guideline) เกี่ยวกับ สภาพปัญหาและการจัดการแรงงานข้ามชาติ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอแม่สอดจังหวัดตาก เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกจากกลุ่มเป้าหมาย โดยประเด็นหรือหัวข้อที่ใช้ในการสัมภาษณ์นั้น สามารถดัดแปลงให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) (สุภางค์ จันทวานิช, 2554, หน้า 77) เป็นการสัมภาษณ์ พูดคุย โดยมีประเด็นเกี่ยวกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยตรงกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งลักษณะการสัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะเล่าเรื่องราวต่างๆ และผู้วิจัยได้สอบถามเพิ่มเติม

ประกอบเนื้อหา โดยประเด็นหรือหัวข้อในการสัมภาษณ์สามารถดัดแปลงยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

3. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม (Non -Participant Observation) (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2554, หน้า 48-64) โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว ซึ่งใช้ควบคู่กับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่สัมภาษณ์ แบบไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การสังเกตในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะสังเกตสภาพสังคมและวิถีชีวิตโดยทั่วไปของพื้นที่ การกระทำและพฤติกรรมต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ และความสัมพันธ์ของบุคคลในชุมชนกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่อธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การบอกเล่าเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูล เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลที่ค้นพบเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ และการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อความที่สำคัญโดยใช้คำย่อ ถ้าหากไม่สามารถบันทึกสิ่งที่สังเกต ผู้วิจัยต้องใช้ความจำ แล้วนำข้อความที่มีการบันทึกย่อไว้และความจำจากสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาเขียนรายงานเหตุการณ์ภายหลังจากที่สังเกต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จากเอกสาร โดยรวบรวมจากเอกสารวิชาการ การประชุมต่างๆ ที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษและแรงงานข้ามชาติ
2. จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Key Information Interview) กับแรงงานข้ามชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และใช้การสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบข้อมูลโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Check) คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Data Triangulation Check) มีรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยใช้วิธีการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งต่างๆ มาตรวจสอบ โดยพิจารณาจาก เวลา สถานที่ และบุคคล

ที่ให้ข้อมูลในการศึกษา ได้นำข้อมูลที่มาจากผู้ให้ข้อมูลหลายๆ ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) ต่างสถานที่ ต่างเวลา นำมาเปรียบเทียบกัน หากข้อมูลที่ได้มานั้นซ้ำกันหรือเหมือนกัน เป็นส่วนใหญ่แสดงว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นการตรวจสอบความแน่นอนของข้อมูลในแต่ละบุคคล

การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Data Triangulation Check) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ร่วมกับการสัมภาษณ์ (Interview) และการสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาหาความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องในด้านเนื้อหาของข้อมูลให้มีความครบถ้วนและถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการแรงงานข้ามชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติและนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการจัดทำแบบสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและ

การสังเกต มาทำการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) คือ ใช้วิธีการวิเคราะห์หาสาเหตุและเชื่อมโยงกับข้อมูลนั้น แล้ววิเคราะห์ตีความข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงนโยบายหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการแรงงานข้ามชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษ